

Ebelik Bölümü Öğrencilerinin Zorunlu Göçle Gelen Bireylere Yönelik Eleştirel Düşünme Eğilimlerinin İncelenmesi

Investigation of the Critical Thinking Trends of Midwifery Department Students Towards Forced Migration Individuals

Sümeyye BAL¹, Emine KOÇ²

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Samsun
• sumeyye.bal@omu.edu.tr • ORCID > 0000-0002-7568-0974

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Samsun
• emine.koc@omu.edu.tr • ORCID > 0000-0003-4333-6797

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Types: Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Received: 03 Ekim / October 2022

Kabul Tarihi / Accepted: 28 Kasım / November 2022

Yıl / Year: 2022 | **Cilt – Volume:** 7 | **Sayı – Issue:** 3 | **Sayfa / Pages:** 883-896

Atıf/Cite as: Bal S. ve Koç, E. "Ebelik Bölümü Öğrencilerinin Zorunlu Göçle Gelen Bireylere Yönelik Eleştirel Düşünme Eğilimlerinin İncelenmesi" Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi 7(3), Aralık 2022: 883-896.

Sorumlu Yazar / Corresponding Author: Sümeyye BAL

EBELİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN ZORUNLU GÖÇLE GELEN BİREYLERE YÖNELİK ELEŞTİREL DÜŞÜNME EĞİMLERİNİN İNCELENMESİ

ÖZ:

Amaç: Bu çalışmada, transkültürel bakım dersi alan ve almayan öğrencilerin zorunlu göçle gelen bireylere yönelik düşüncelerindeki değişimin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma, eğitim müdahale çalışmasıdır. Transkültürel bakım dersi kapsamında transkültürel sağlık kavramları, kültürlerarası ebelik kavramı ve ebelik eğitiminde transkültürel yaklaşımlar, etik karar verme ve transkültürel değerler gibi konular öğrenciye verilmektedir. Online olarak haftada 2 saat, dönem boyunca toplamda 14 hafta bu ders aktarımı yapılmıştır. Çalışmanın verileri, araştırmacılar tarafından oluşturulan “Sosyodemografik Bilgi Formu ve Eleştirel Düşünme Eğilim Ölçeği” kullanılarak Google form aracılığı ile toplanılmıştır. Verilerin tanımlayıcı analizleri Kolmogorov Smirnov, ortalama \pm standart sapma, Mann-Whitney U testi ile yapılmış, anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir. Araştırmanın evrenini, Şubat 2020-Temmuz 2022 tarihleri arasında Karadeniz bölgesinde yer alan bir devlet üniversitesinde ebelik bölümü öğrencileri oluşturmuştur (N=310). Transkültürel bakım dersinin seçmeli bir ders olması nedeniyle örneklem seçimine gidilmemiştir. Araştırmaya toplam 249 (girişim grubu=110 öğrenci, kontrol grubu=139 öğrenci) ebelik bölümü öğrencisi katılmıştır.

Bulgular: Çalışmada öğrencilerin yaş ortalaması 21.9 ± 2.8 (min 19-max 30)'dir. Öğrencilerin %44,2'si transkültürel bakım dersi almaktadır. Öğrencilerin %83,1'inin çevresinde zorunlu göç ile gelen bir bireyin olmadığını, %58,6'sının zorunlu göç ile gelen bir hastayla karşılaştığında sorun yaşayacağını düşündükleri belirlendi.

Sonuçlar ve Öneriler: Transkültürel bakım dersi alan ve almayan öğrencilerin eleştirel düşünme eğilim ölçeğinden aldıkları toplam puan ve alt boyut puanlarının arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır. Transkültürel bakım ve eleştirel düşünme ile ilgili öğrencilerle derinlemesine görüşmeler içeren nitel çalışmalar ve daha geniş örnekleme sahip yeni çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eleştirel Düşünme; Transkültürel Bakım; Ebe; Öğrenci; Zorunlu Göç.

INVESTIGATION OF THE CRITICAL THINKING TRENDS OF MIDWIFERY DEPARTMENT STUDENTS TOWARDS FORCED MIGRATION INDIVIDUALS

ABSTRACT:

Aim: In this study, it was aimed to evaluate the change in the thoughts of the students who took and did not take transcultural care course towards the individuals who came with forced migration.

Method: The research is an education intervention study. Within the scope of transcultural care course, subjects such as transcultural health concepts, intercultural midwifery concept and transcultural approaches in midwifery education, ethical decision making and transcultural values are given to the student. This course was transferred online for 2 hours a week, 14 weeks in total during the semester. The data of the study were collected through the Google form using the "Sociodemographic Information Form and Critical Thinking Tendency Scale" created by the researchers. Descriptive analyzes of the data were made with Kolmogorov Smirnov, mean \pm standard deviation, Mann-Whitney U test, and the level of significance was accepted as $p < 0.05$. The population of the study consisted of midwifery students at a state university in the Black Sea region between February 2020 and July 2022 (N=310). Since the transcultural care course is an elective course, no sample selection was made. A total of 249 (intervention group = 110 students, control group = 139 students) midwifery students participated in the study.

Results: The mean age of the students in the study was 21.9 ± 2.8 (min 19-max 30). 44.2% of the students take transcultural care course. It was determined that 83.1% of the students did not have an individual who came by forced migration around them, and 58.6% of them thought that they would have problems when they encountered a patient who came through forced migration.

Conclusions and Suggestions: It was determined that there was no statistically significant difference between the total score and sub-dimension scores of the students who took and did not take transcultural care course from the critical thinking disposition scale. It is recommended to conduct qualitative studies including in-depth interviews with students on transcultural care and critical thinking, and new studies with larger samples.

Keywords: *Critical Thinking; Transcultural Care; Midwife; Student; Forced Migration.*

GİRİŞ

Dünyanın dört bir yanına yerleşen, çatışmaya eğilimli bölgelerden gelen ve zamanla sayıları artan mülteci ve göçmenler, bir yerden bir başka bölgeye göç ederek yerleşmektedirler (Oral & Çetinkaya, 2017). Literatür, göçmen kadınların pek çok kadın sağlığı sorunu yaşadığını; bunların gebelik komplikasyonları, ölü doğum, düşük doğum ağırlığı, erken doğum ve puerperal enfeksiyonlar, düzensiz menstrual kanamalar, vajinal enfeksiyonlar olduğunu vurgulamaktadır (Şimşek ve ark., 2015). Göçmen kadınlar için dil engelleri, iletişim sorunları, sosyo-kültürel inançlar, beklentiler ve davranışlar bu kadınların yardım arama davranışlarını etkileyerek, sağlık hizmetlerine daha az katılmasına neden olmaktadır (Almeida ve ark., 2016; Phanwichatkul ve ark., 2019).

Dünya çapında en hızlı büyüyen göç tipi düzensiz göç veya insanların normal göç kanallarının dışındaki hareketi olarak adlandırılmaktadır. Göç; yüksek gelirli ülkelere, ekonomik nedenler, yaşam şartları, hazır, ucuz ve esnek işgücü talepleriyle ilişkili olarak insanlar tarafından gerçekleştirilmektedir (Gastaldo ve ark., 2012; Migration, 2022). Uluslararası ve kırdan kente göç, öncelikle iş arayan veya işe başlayan bireyler arasında gerçekleşebilir (Chalasanı ve ark., 2013). Herhangi bir ortamda göç akışı ve sağlık üzerine çok az araştırma olmasına rağmen, bazı araştırmalar kentten kıra dönen göçmenlerin kentsel destinasyonlarda kalanlardan daha kötü sağlık sonuçlarına sahip olduğunu göstermiştir (Lu, 2014; Nauman ve ark., 2015). Yirminci yüzyıl boyunca, dünyadaki çoğu ülke sosyal yapı, ekonomi, siyaset, eğitim gibi nedenlerle büyük insan göçleri yaşamıştır. Uluslararası göçteki bu dramatik artış nedeniyle, artan sayıda insan kendi kültürü ve gittiği ülkenin kültürü ile baş etmek zorundadır (Titzmann & Fuligni, 2015). Son yıllarda, esas olarak savaş ve göçmenlerin anavatanlarındaki zulüm nedeniyle Avrupa'ya ve özellikle Türkiye'ye göç önemli ölçüde artmıştır (Mishori R ve ark., 2017). Yapılan bir araştırmada Türkiye'deki sayısı fazla olan Suriyeli göçmen kadınlarda kadın sağlığı sorunları olduğu ve bu durumun hayatlarını olumsuz yönde etkilediği tespit edilmiştir. Kadınlarda doğurganlık sayılarının yüksek olması, aile planlaması hizmetlerini kullanmadaki sorunlar, perine hijyeni alışkanlıkları ve üreme sağlığını koruyan davranışlar açısından yetersizliklerinin bulunması, akıntı ve vb gibi konular ile ilgili sağlık personelinin yardım almada sorun yaşadıkları literatürde vurgulanmaktadır (Gümüş ve ark., 2017).

Madeline Leininger 1950'li yıllarda Transkültürel bakım kuramını geliştirmiştir. Bu kurama göre; 'değerlerini bilen ve saygı gösteren hemşirelerin girişimleri ve verecekleri kararlar, sağlığın devamı ve hastalıkların iyileştirilmesinde belirgin fark gösterecektir'. Bunun için; kültürel bakımın korunması veya devamının sağlanması; ebe ve hemşireler tarafından kültürel bakımın uyumlaştırılması veya tartışılarak kabul edilmesi, kültürel bakımın yeniden yapılandırılması ile mümkündür (Pektekin, 2013). Transkültürel bakım dersinin amacı ebeklik bölümü öğrencilerinin

kültürün tanımı, kültür ve toplumun etkileşimi, toplumun kültürel olarak özellikleri ve kültürel değişimleri; kadın, yenidoğan ve çocuğun birinci basamak sağlık hizmetlerinde karşılaşılabileceği durumlar, aile ve toplum sağlığının korunması ve geliştirilmesinde transkültürel ebelik yaklaşımının önemi, transkültürel ebelik bakımına yönelik yaklaşımları öğretmek ve bunların öğrenciler tarafından özümsemesini sağlamaktır. Bu amaç doğrultusunda öğrencilerin aktif olarak katılımı ile transkültürel bakım dersi verilmektedir.

Eleştirel düşünme; bilgileri gözden geçirerek soru sorma, problemleri tanımlama, bilgi toplama, değerlendirme ve sonuca ulaşma olarak tanımlanmaktadır (Azizi-Fini ve ark., 2015; Çalışkan ve ark., 2020). Eleştirel düşünme eğiliminin lisans seviyesinde öğrencilere verilememesi, bu beceriden eksik sağlık profesyonellerinin yetişmesine, sağlık hizmeti sunulan alanlarda hastaların güvenliği ve uygun şekilde tedavi edilmesi ile ilgili ciddi sonuçlara neden olabilir. Sağlık, eğitim, ekonomik ve sosyal zorlukları takip eden yirmi birinci yüzyılda, eğitilmiş sağlık profesyonellerinin karmaşık klinik durumlarda çalışmak için yüksek düzeyde problem çözme becerilerine sahip olmaları gerekmektedir. Sağlık sisteminde yer alan ebeler, hastanın durumundaki değişiklikleri erken dönemde tespit etmek için klinik karar verme becerileri ile eleştirel düşünme, problem çözme ve iletişim becerilerini kullanması gerekmektedir (Carter ve ark., 2017; Fero ve ark., 2010). Özellikle kültürel farklılığı olan bireylerde herhangi bir sorun yaşamadan çözüm sürecine varabilmeleri eleştirel düşünme becerisi ile gerçekleştirilebilir.

Son yıllarda ebelik öğrencileri ve mezunlarına yönelik eleştirel düşünme süreçleri ile ilgili yapılmış çalışmalar literatürde bulunmaktadır (Aein ve ark., 2020; Arslan ve ark., 2022; Carter ve ark., 2018; Demirci ve ark., 2021; Karadağ ve ark., 2018). Bu çalışmaların sonucunda ebelik gibi problem çözmeye dayalı meslekler arasında eleştirel becerilerin, özellikle analiz, akıl yürütme gibi öğrencilerin önemli ölçüde geliştirebildiği sonucuna varılmaktadır.

Bu çalışmanın amacı transkültürel bakım dersi alan ve almayan öğrencilerin zorunlu göçle gelen bireylere yönelik düşüncelerindeki değişimin değerlendirilmesidir.

YÖNTEM

Araştırmanın Tipi: Araştırma eğitim müdahale çalışmasıdır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi: Araştırmanın evrenini, Şubat 2020-Temmuz 2022 tarihleri arasında Karadeniz bölgesinde yer alan bir devlet üniversitesinde ebelik bölümü öğrencileri oluşturmuştur (N=310). Transkültürel bakım dersi seçmeli bir derstir. Bu nedenle örneklem seçimine gidilmemiş olup, tam sayım yöntemine göre dersi alan tüm öğrencilere ulaşılması hedeflenildi. Araştırma, gönüllü olarak katılan 249 (girişim grubu=110 öğrenci, kontrol grubu=139 öğrenci)

ebelik bölümü öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Veri toplama araçları olarak literatür taranarak oluşturulmuş sosyodemografik soru formu ve Eleştirel Düşünme Eğilim Ölçeği (EDEÖ) kullanılmıştır.

Veri Toplama Araçları: Veriler “Sosyodemografik soru formu ve Eleştirel Düşünme Eğilim Ölçeği” kullanılarak Google form (https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfDCStXJ_Sf_0nHli3Tb_hxerXrdf0SutXe7DpFfiwNFAtoUA/viewform?usp=sf_link) ile hazırlanmıştır. Araştırmacılar tarafından literatür bilgileri doğrultusunda oluşturulan form, öğrencilere ait bilgileri (yaşı, gelir durumu, aile tipi, yaşadığı yer vb...), zorunlu göç yaşayan bireyler ve bu bireylere bakım verilirken yaşanan zorluklar ilgili sorulardan oluşmaktadır (Aein ve ark., 2020; Arslan ve ark., 2022; Carter ve ark., 2018; Demirci ve ark., 2021; Karadağ ve ark., 2018; Öz ve ark., 2018). Verilerin toplanmasında araştırmaya katılmayı kabul eden 249 öğrenci örnekleme dahil edilmiş, 110 öğrenciye araştırmacı tarafından ön test yapılmış, 14 hafta transkültürel bakım dersi verilmiştir. 14 hafta sonunda ders bitiminde 249 öğrenciye son test uygulanmıştır.

Eleştirel Düşünme Eğilim Ölçeği (EDEÖ): Türkçe geçerlilik güvenirliği Kılıç ve Şen tarafından yapılan ölçeğin 25 maddesi bulunmaktadır (Kılıç & Şen, 2014). Ölçeğin; katılım, bilişsel olgunluk ve yenilikçilik alt boyutları bulunmaktadır. Ölçek 5’li likert tiptedir ve ters puanlanan maddesi yoktur. Ölçekten elde edilebilecek en düşük puan 25 en yüksek puan ise 125’tir; yüksek puan eleştirel düşünme eğiliminin yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin güvenirlik katsayısı 0.91’dir (Kılıç & Şen, 2014). Çalışmadan elde edilen cronbach alpha katsayısı ise; 0.96’dır.

Verilerin Toplanması

Transkültürel Bakım Dersi: Transkültürel bakım dersi, seçmeli ders olarak haftada 2 saat online, toplamda 14 hafta (veri toplama sürecinde Kovid-19 pandemisi nedeniyle) olarak işlenmektedir. Bu ders; transkültürel sağlık kavramları, kültürlerarası ebelik kavramı ve eğitimde transkültürel yaklaşımlar, etik karar verme ve transkültürel değerler ve değer çatışmaları, göç kültür sağlık ilişkisi, jinekolojik sorunlar ve kültürel yaklaşımlar, gebelikte kültürel yaklaşımlar, doğum eyleminde kültürel yaklaşımlar, doğum sonu kültürel yaklaşımlar, yenidoğan ve çocuk bakımında kültürel yaklaşımlar, infertilitede kültürel yaklaşımlar, üreme sağlığında kültürel yaklaşımlar konularını içermektedir. Bu derste, kültürlerarası farkın önemi ve bunların insanların hayatında yaratabileceği etkileri öğrencilerin kavraması ve eleştirel düşünme becerisi geliştirmesi amaçlanmaktadır. Ders programının ilk 5 haftasında kuramsal açıklamalar yapılmış, daha sonraki haftalarda ise ders programında yer alan konular öğrencilerin eleştirel düşünme durumları ile karşılaşmaları sağlanarak eleştirel düşünme becerileri geliştirilmeye çalışılarak grup çalışması şeklinde ilerlenmiştir.

Verilerin Toplanması: Araştırmanın verileri girişim ve kontrol gruplarına ön-test ve son-test uygulaması yapılarak toplanmıştır.

Girişim grubu: Girişim grubuna ebelik dördüncü ve üçüncü sınıf öğrencilerinden 110 öğrenci alınmıştır.

- Ön-test: Dönemin başında transkültürel bakım dersi verilmeden önce veri toplama formları uygulanmıştır.
- Uygulama: Akademik takvim süresince 14 haftada 2 saat teorik olarak transkültürel bakım dersi online verilmiştir.
- Son-test: Öğrencilerin değerlendirilmesi için dönem sonunda veri toplama formları Google form aracılığı uygulanmıştır.
- Kontrol grubu: Ebelik üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinden transkültürel bakım dersi almayan 139 öğrenciden oluşmaktadır.
- Ön-test: Dönemin başında transkültürel bakım dersi almayan öğrencilere anket formları uygulanmıştır.
- Uygulama: Öğrenciler rutin eğitim öğretim dönemlerine devam etmişlerdir.
- Son-test: Dönem sonunda transkültürel bakım dersi almayan öğrencilere anket formları Google form aracılığı uygulanmıştır.

Verilerin İstatistiksel Analizi: Araştırmanın verileri SPSS (Statistical Package for Social Science) 23.0 paket programında değerlendirilmiştir. Normallik ve homojenite varsayımı için Kolmogorov Smirnov (K-S) testleri uygulanmıştır. Normal dağılım gösteren veriler için ortalama \pm standart sapma ($ort \pm ss$) ve normal dağılım göstermeyen ölçek puanları için ise Mann-Whitney U testi kullanılmıştır.

Araştırmanın Etik Boyutu: Katılımcılara online bilgilendirme formu gönderilmiştir. Onay verenler çalışmaya dâhil edilmiştir. Etik Kurul izni (05.02.2020 tarihli 2020/74 No'lu karar) alınarak çalışma gerçekleştirilmiştir.

BULGULAR

Araştırma kapsamındaki öğrencilerin %44.2'si transkültürel bakım dersini almıştır. Katılımcıların yaş ortalaması 21.9 ± 2.1 (minimum 18-maksimum 30) olup, çalışmaya dahil edilen öğrencilerin %91.5'inin Türkiye Cumhuriyeti (T.C.) vatan-daşı olduğu, %7.6'sının gelir getiren bir işte çalıştığı, %88.0'nin gelir durumunu iyi olarak tanımladığı, %9.1'inin bekar olduğu ve %79.1'inin ailesiyle birlikte yaşadığı bulunmuştur. Çalışmaya katılanların yarısı (%50.2) il merkezinde yaşamaktadır (Tablo 1).

Tablo1.Katılımcıların sosyodemografik özellikleri.

Katılımcı Özellikleri	Ortalama/ st Sapma	
Yaş	21.9 ±2.1	
	Sayı(n)	Yüzde (%)
Uyruk		
Almanya	1	0.4
Azerbaycan	3	1.2
Fransa	1	0.4
İran	6	2.4
Somali	1	0.5
Suriye	1	0.4
T.C.	228	91.5
Türkmenistan	7	2.8
Zambiya	1	0.4
Çalışma Durumu		
Evet	19	7.6
Hayır	230	92.4
Gelir Durumu		
İyi	18	7.2
Orta	219	88.0
Kötü	12	4.8
Medeni Durum		
Evli	2	0.8
Bekar	247	99.2
Yaşanılan Yer		
Aile ile birlikte	197	79.1
Yurtta	34	13.6
Arkadaşlar ile birlikte	11	4.5
Akrabalarla birlikte	2	0.8
Yalnız	5	2.0
Uzun Süre Yaşanılan Yerleşim Birimi		
Köy/Kasaba	39	15.6
İlçe	85	34.2
İl	125	50.2

Çalışmaya katılan katılımcıların %44.2'si transkültürel bakım dersi almaktadır. Öğrencilerin %83.1'inin çevresinde zorunlu göç ile gelen bir bireyin olmadığı ve %54.6'sının da göçle gelen bireylerle herhangi bir sorun yaşamadığı fakat %58.6'sının zorunlu göç ile gelen bir hastayla karşılaştığında sorun yaşayacağını düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin yaklaşık yarısı (%52.7) iletişim sorunu yaşayacağını düşünmekte olup, farklı bir ülkede yaşamayı isteyen öğrencilerin oranı %64.5'dir (Tablo 2).

Tablo 2. Zorunlu göç ile gelen bireylere yönelik tutum ve alınan seçmeli ders dağılımı

	Sayı(n)	Yüzde (%)
Çevresinde Zorunlu Göçle Gelen Birey Varlığı		
Evet	42	16.9
Hayır	207	83.1
Zorunlu Göçle Gelen Bireyle Herhangi Bir Yerde Sorun Yaşama Durumu		
Evet	42	16.9
Hayır	136	54.6
Hiç Karşılaşmadım	71	28.5
Zorunlu Göçle Gelen Bir Hastayla Karşılaştığınızda Sorun Yaşanılacağını Düşünme Durumu		
Evet	146	58.6
Hayır	103	41.4
Zorunlu Göçle Gelen Bir Hastayla Karşılaştığınızda Yaşanabilecek Zorluk*		
İletişim Sorunu	77	52.7
Kültür Sorunu	3	2.1
İletişim ve Kültür Sorunu	66	45.2
Farklı Bir Ülkede Uzun Süre Yaşamayı İsteme Durumu		
Evet	160	64.5
Hayır	89	35.5
Alınan Seçmeli Ders		
Transkültürel Bakım	110	44.2
Doğumda Yenilikler	35	14.1
Hiç Biri	104	41.7

*Birden fazla cevap verilmiştir.

Çalışmada transkültürel bakım dersi alan ve almayan öğrencilerin EDEÖ'nden aldıkları alt boyut ve toplam puanların karşılaştırması incelendiğinde; her iki grup arasında bilişsel olgunluk, yenilikçilik ve katılım alt boyutları ile toplam skorda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$) (Tablo 3).

Tablo 3. Öğrencilerin Transkültürel bakım dersi alma durumuna göre UF/EMI Düşünme Eğilimi Ölçek puanları.

	Transkültürel Bakım Dersi Alan (n=110)		Transkültürel Bakım Dersi Almayan (n=139)		İstatistiksel Analiz		
	Ortanca	(Min-max)	Ortanca	(Min-max)	Z	U	p
EDEÖ Toplam Puan							
Ön test	99	31-125	99	28-125	-0.163	7553	0.87
Son test	99	25-125	99	36-123	-0.077	7601	0.93
Katılım							
Ön test	43	14-55	43	11-55	-147	7562	0.88
Son test	44	11-55	44	16-54	-0.262	7497	0.79
Bilişsel Olgunluk							
Ön test	28	7-35	29	8-35	-0.593	7312	0.55
Son test	28	7-35	28	10-35	-0.232	7515	0.81
Yenilikçilik							
Ön test	28	10-35	28	9-35	-0.102	7587	0.98
Son test	28	7-35	28	10-35	-0.070	7606	0.94

U: Mann Whitney U testi, p: Anlamlılık, min: Minimum, max: Maximum

TARTIŞMA

Kültürler yaşanan toplulukları etkisi altına alabilmektedir. Transkültürel bakım dersi ile ülkemize göçle gelmiş bireylere gelecekte sağlık hizmeti sunacak olan ebeklik bölümü öğrencilerine oluşabilecek olumsuz yaklaşımlarının değişmesi için, her kültürün farklı özelliklerinin ve dinamiklerinin olduğu aktarılmıştır. Bu çalışmada transkültürel bakım dersi alan ve almayan öğrencilerin zorunlu göçle gelen bireylere yönelik düşüncelerindeki değişim değerlendirilmiştir.

Çalışma sonucuna göre; transkültürel bakım dersi alan ve almayan öğrenciler arasında eleştirel düşünme puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ebeler ve ebeklik öğrencileri ile yapılan başka bir çalışmada da iki grup arasında eleştirel düşünme olarak bir fark bulunmamıştır (Demirci ve ark., 2021). Benzer şekilde hemşirelik öğrencileri ile ilgili yapılmış çalışmada da eleştirel düşünme dersi verilmiş, sonrasında eleştirel düşünme puanları artmış fakat istenilen düzeyde artış bulunmamıştır (Çalışkan ve ark., 2020). Ayrıca hemşirelik öğrencilerinin zorunlu göçle gelen bireylere yönelik eleştirel düşünme eğilimlerinin iyi düzeyde olduğu belirlenen çalışma da literatürde mevcuttur (Öz ve ark., 2018). Bu çalışmanın grupları arasında bir fark olmamasının nedeni, eleştirel düşünmenin

çok geniş kapsamlı bir konu olması, transkültürel bakım konusuna müfredatta yer alan, doğum bilgisi, çocuk hastalıkları gibi diğer dersler içerisinde de değinilmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Ayrıca ders saatinin haftalık 2 ders saati ile sınırlı olması ve dersin online olarak işlenilmesinden kaynaklandığı göz önünde bulundurulmalıdır. Öğrenciler sınıf ortamında yapılan derslerde, öğretim üyesi ve diğer sınıf arkadaşları ile iletişim ve etkileşim içinde bulunabilmektedir. Fakat online eğitimin olumsuzlukları olarak öğrencilerin internete ve teknolojiye ulaşamamaları, bu nedenle de bilgi ve iletişim teknolojilerinin etkin kullanılamaması da mümkün olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%83.1) çevresinde zorunlu göç ile gelen bir bireyin olmadığı ve yaklaşık yarısının (%54.6) göçle gelen bireylerle herhangi bir sorun yaşamadığı fakat, yaklaşık yarısının (%52.7) iletişim sorunu yaşayacağını düşünmekte olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öz ve ark.'nın (2018) ve Coleman ve Angosta'nın yaptığı (2017) çalışma sonucuna göre çalışma ile benzer olarak hemşirelik öğrencilerinin ve hemşirelerin yabancı hastaya bakım verme konusunda iletişim sorunu yaşayacaklarını düşünmektedirler (Coleman & Angosta, 2017; Öz ve ark., 2018).

Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (TNSA) 2018 verilerine göre göç eden kadının nüfusun doğurganlık hızlarının fazla oluşu ve üreme sağlığı hizmetlerinden yeterli derecede yararlanamamış olmaları bakım hizmetlerinin önemine dikkat çekmektedir (HÜNEE, 2019). Gelişen ve değişen dünya düzeni ile birlikte çok kültürlü toplumda bakım verecek olan geleceğin ebelerinin iletişim sorununun çözülmesi için gerekli girişimleri yapması gerekmektedir. Alan için daha fazla araştırma yapma, ebelik öğrencilerinin kültürler arası bakım sağlama becerilerine ilişkin öz-farkındalıklarını artırmaya yönelik girişimlerde bulunma, empati eğitimi ve dil yorumlama ve eğitimlerinin yararlılığı değerlendirilmelidir.

Kültürlerarası bakım ebelik öğrencilerinin perspektiflerini genişleterek, başka kültürlerden, dinden ve topluluktan gelen bireylere bakım sunmada onları yetenekli hale getirecektir. Çalışma ebelik öğrencilerinin göçle gelen birey konusunda eleştirel düşünme yeteneğinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Eleştirel düşünme becerilerinin gelişmesi ebelik mesleğini uygulayacak olan öğrenciler için önemli ve gereklidir. Kadını ve toplumu yakından tanıyıp, değerlendiren, doğum öncesi dönemden başlayıp, gebelik ve doğum eylemi sonrası takipleri yapan, bağışıklama, tarama ve araştırma, yönetim gibi alanlarda çalışacak olan ebeler için sağlık bakım ihtiyaçlarını tespit etme, kültürel uygulamaları bilme ve bunlara empati yapıp eleştirel düşünerek ebelik yaklaşımında bulunma son derece önemlidir. Klinik uygulamalarda göçle gelen bireylerin kültürel sorunlarına problem çözme basamaklarını kullanarak çözüme ulaştırmalıdır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Transkültürel bakım dersi alan ve almayan öğrencilerin eleştirel Düşünme Eğilimleri bakımından ölçek tam puanları ve alt boyut puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur. Literatüre transkültürel bakım ve eleştirel düşünme ile ilgili daha fazla araştırma kazandırılmalı, teorik ve uygulamaya yönelik girişimler planlamadır. Transkültürel bakım ve eleştirel düşünme ile ilgili öğrencilerle derinlemesine görüşmeler içeren nitel çalışmalar ve daha geniş örnekleme sahip yeni çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Ebelik eğitimi veren kurumlarda, eğitimcilerin toplumlardaki kültürel ve yerel uygulamalar hakkında pratiği öğretmede aktif rol oynamaları önemlidir. Öğretim yöntemlerine kültürlerarası bakıma yönelik yeni ve güncel bilgiler eklenmeli, gerekirse ebelik bölümü müfredatlarında değişiklikler yapılabilir. Eğitim kurumlarında yapılan bu değişikliklerle ebelik öğrencileri sahada ebelik bakımının kalitesini artıracak dolayısı ile göç ile gelen kadınların kültürlerarası bakım uygulamaları ile sağlıklı bir yaşam süreci geçirmeleri sağlanacaktır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışmanın tek merkezli olması, veri toplama zamanının pandemiye denk gelmesi nedeniyle dersin online işlenmesi bu çalışmanın sınırlılığını oluşturmaktadır.

Teşekkür

Araştırmaya katkı sağlayan tüm öğrencilerimize teşekkür ederiz.

Çıkar çatışması

Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Yazar Katkı Oranları:

Çalışmanın Tasarlanması (Design of Study): EK (%50), SB (%50)

Veri Toplanması (Data Acquisition): SB (%50), EK (%50)

Veri Analizi (Data Analysis): SB (%80), EK (%20)

Makalenin Yazımı (Writing Up): SB (%60), EK (%40)

KAYNAKLAR

- Aein, F., Hosseini, R., Naseh, L., Safdari, F., & Banaian, S. (2020). The effect of problem-solving-based interprofessional learning on critical thinking and satisfaction with learning of nursing and midwifery students. *Journal of education and health promotion*, 9.
- Almeida, L. M., Costa-Santos, C., Caldas, J. P., Dias, S., & Ayres-de-Campos, D. (2016). The impact of migration on women's mental health in the postpartum period. *Revista de saúde pública*, 50, 35.
- Arslan, G., Evğün, M., Aynacı, A., Eroğlu, D., Altner, M., Nağihan, G., ... Öztürk, E. (2022). Ebelik Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Eğilimlerinin Belirlenmesi: Bir Üniversite Örneği Identifying the Critical Thinking Dispositions of Midwifery Students: A University Case. *Journal of health sciences*, 2(1), 312-320.
- Azizi-Fini, I., Hajibagheri, A., & Adib-Hajbageri, M. (2015). Critical thinking skills in nursing students: a comparison between freshmen and senior students. *Nursing and midwifery studies*, 4(1).
- Carter, A. G., Creedy, D. K., & Sidebotham, M. (2017). Critical thinking skills in midwifery practice: Development of a self-assessment tool for students. *Midwifery*, 50, 184-192.
- Carter, A. G., Creedy, D. K., & Sidebotham, M. (2018). Measuring critical thinking in pre-registration midwifery students: A multi-method approach. *Nurse education today*, 61, 169-174.
- Chalasanı, S., Mensch, B. S., & Hewett, P. C. (2013). Migration among adolescents from rural Malawi. In annual meeting of the population association of America.
- Coleman, J. S., & Angosta, A. D. (2017). The lived experiences of acute care bedside registered nurses caring for patients and their families with limited English proficiency: A silent shift. *Journal of clinical nursing*, 26(5-6), 678-689.
- Çalışkan, N., Karadağ, M., Durmuş İskender, M., Aydoğan, S., & Gündüz, C. S. (2020). Eleştirel Düşünme Dersinin Hemşirelik Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Eğilimleri ve Eleştirel Düşünme Motivasyonlarına Etkisi. *Türkiye klinikleri journal of nursing sciences*, 12(4).
- Demirci, G., Şolt, A., Süt, H. K., & Hür, S. (2021). Çalışan Ebeler İle Ebelik Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Eğilimleri. *Gümüşhane Üniversitesi sağlık bilimleri dergisi*, 10(1), 88-97.
- Fero, L. J., O'Donnell, J. M., Zullo, T. G., Dabbs, A. D., Kitutu, J., Samosky, J. T., & Hoffman, L. A. (2010). Critical thinking skills in nursing students: Comparison of simulation based performance with metrics. *Journal of advanced nursing*, 66(10), 2182-2193.
- Gastaldo, D., Carrasco, C., & Magalhães, L. (2012). Entangled in a web of exploitation and solidarity: Latin American undocumented workers in the Greater Toronto Area. Retrieved from <http://www.migrationhealth.ca/undocumented-workers-ontario/summary-findings>.
- Gümüş, G., Kaya, A., Yılmaz, S. S., Özdemir, S., Başbüyük, M., & Margirit Coşkun, A. (2017). Suriyeli mülteci kadınların üreme sağlığı sorunları. *Kadın sağlığı hemşireliği elektronik dergisi*, cilt.3, 1-17.
- HÜNEE. (2019). 2018 *Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması* Ankara, Türkiye: Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü , T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı ve TÜBİTAK.
- Karadağ, M., Alparslan, Ö., & İşeri, Ö. P. (2018). Ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri ve öğrenme stilleri. *Cukurova medical journal*, 43(1), 13-21.
- Kılıç, H. E., & Şen, A. İ. (2014). UF/EMI eleştirel düşünme eğilimi ölçeğini Türkçeye uyarlama çalışması. *Eğitim ve bilim*, 39(176).
- Lu, Y., & Qin, L. (2014). Healthy migrant and salmon bias hypotheses: a study of health and internal migration in China. *Social science & medicine*, 102, 41-48.
- Migration, I. U. (2022). International Organization for Migration.
- Mishori R, Aleinikoff S, & D., D. (2017). Primary Care for Refugees: Challenges and Opportunities. *Am fam physician*, 96, 112-120.
- Nauman, E., VanLandingham, M., Angiewicz, P., Patthavanit, U., & Punpuing, S. (2015). Rural-to-urban migration and changes in health among young adults in Thailand. *Demography*, 52(1), 233-257.
- Oral, B., & Çetinkaya, F. (2017). Sosyolojik bir olgu olarak göç, tanımı, nedenleri ve göç kuramları. *Türkiye klinikleri halk sağlığı özel dergisi*, 3 (1), 1, 8.
- Öz, Ö., Eren, D. Ç., Korkmaz, M., & Şentürk, Ş. (2018). Hemşirelik Öğrencilerinin Zorunlu Göçle Gelen Bireylere Yönelik Eleştirel Düşünme Eğilimleri. *Samsun sağlık bilimleri dergisi*, 3(1), 17-24.
- Pektekin, Ç. (2013). *Hemşirelik Felsefesi. Kuramlar-Bakım Modelleri Ve Politik Yaklaşımlar*: İstanbul: Medikal yayıncılık.

- Phanwichatkul, T., Burns, E., Liamputtong, P., & Schmied, V. (2019). Migrant Burmese women living in southern Thailand and motherhood: An ethnographic study. *Nursing & health sciences*, 21(3), 390-398.
- Şimşek, Z., Doğan, F., Hilali, N., & Özek, B. (2015). Bir il merkezinde yaşayan 15-49 yaş evli Suriyeli kadınlarda üreme sağlığı göstergeleri ve hizmet ihtiyacı. 18. *Ulusal Halk Sağlığı Kongresi Bildiri Kitabı*.
- Titzmann, P., & Fuligni, A. (2015). Immigrants' adaptation to different cultural settings: A contextual perspective on acculturation: Introduction for the special section on immigration. *International Journal of psychology*, 50(6), 407-412.